

Opening HHK-organistendag 2016

Ds. A.A.F. van de Weg

Gedachten bij de opening van de organistendag dd 31 januari 2016 te Lunteren

1. Psalm 136:1,2,3,4

2. Schriftlezing: 1 Kron. 16:37-43 en 25:1

3. Ps. 149:1,2

Vanuit 1 Kron. 25:1 tekenen zich twee grondlijnen af:

1. *David zondert mensen af voor het dienstwerk in de eredienst.* Het dienstwerk is blijkbaar van hoge waarde. Het is niet om het even wie er musiceert en hoe er gemusiceerd wordt. In 1 Kronieken komen wij de namen tegen van Asaf, Ethan en Heman en Korach, die zich bezig gehouden hebben met zang en muziek in de eredienst van het Oude Testament. We hebben het hier over levieten. Het muzikale gedeelte van de eredienst behoorde tot hun speciale taak. Wij weten dat zang en lied een grote plaats innamen in de tempeldienst. Dagelijks moest de HEERE geloofd en geprezen worden (1 Kron. 23:30). En dat met de stem en met allerhande instrumenten.

Wat werd er zoal gezongen? 1 Kronieken 16:7-36 is een illustratie. De grote daden van God, Die weerklank krijgt in de levens van mensen. De weldaden van God - Zijn trouw en genade - die blijken in de zorg voor Zijn volk Israël.

En dat loven van de Heere met stem en instrument gaat maar door. We lezen in 1 Kron. 16:37 dat David Asaf en zijn broeders achterlaat in de tempel om voortdurend de HEERE te loven.

De reden? Want Zijn goedertierenheid is tot in der eeuwigheid (1 Kron. 16:34).

Natuurlijk kan onze eredienst niet gelijkgesteld worden met de tempeldienst uit het Oude Testament. En toch zijn er grondlijnen die m.i. blijvend zijn en ter overweging meegegeven worden.

Eén ervan is dus: het afzonderen tot het dienstwerk. En er staat nog iets bij: ze waren 'bekwaam tot het werk van hun dienst' (1 Kron. 25:1). Blijkbaar is het musiceren niet van geringe waarde. De woorden van O. Noordmans (1947) - in een bepaalde context gesproken - blijven waar: *'De organist kan voor kerkmuziek, voor orgelbespeling een figuur van betekenis zijn, maar bij de dienst staat hij achterop. Het is geen eredienst, maar een dienst des Woords. Geen engelendienst, maar voor zondaren.(...) Wanneer de muziek in de dienst des Woords te zeer infiltreert, dan is dat één van de symptomen van omzetting in een eredienst.'*

En toch, ondanks het terechte voorbehoud van Noordmans: het gaat om de dienst aan de Heere. Wie daarin een taak heeft, mag zich inspannen. Dat geldt *kerkvoogdijen* in het omzien naar mannen en vrouwen die de eredienst kunnen begeleiden. En als het gaat om het bijschaven van het orgelspel, mag een kerkvoogdij ook best nadenken over de middelen die zij tot haar beschikking heeft om organisten daarin te stimuleren. Want het gaat om dienst des Heeren! En daarin geldt niet: hoe kunnen we met zo weinig mogelijk inspanning er toch nog iets van maken. Het geldt ook organisten. Ook zij mogen zich inspannen om met

de hun gegeven gaven te dienen. Gelukkig zijn ze er: organisten die zich van zondag tot zondag terdege voorbereiden. Waarom? Het is dienstwerk voor Hem. En het zorgt niet alleen voor de omlijsting, maar ook voor de *onderstreping* van de genadeboodschap. Uiteraard is met bovenstaande niet gezegd dat alleen bijzonder getalenteerde organisten kunnen dienen. Ook in dit verband is de gelijkenis die de Heere Jezus in Mat. 25:14-30 uitspreekt leerzaam: het gaat er niet om hoeveel talenten we hebben, als we de ons geschonken gaven dan toch maar gebruiken. Tot meerdere eer en glorie van de Drie-enige God.

Want daar gaat het dan allereerst en uiteindelijk steeds weer om. Dat brengt me bij de tweede grondlijn.

2. Het is opvallend dat 1 Kron. 25:1 het woord 'profeteren' gebruikt. Wij verbinden dat met de stem, met het woord en spreken dan over profetische prediking. Hier echter wordt 'profeteren' verbonden met de muziek. De stem van de profetie moet klinken. Hoe? Door met muziekinstrumenten de Naam van de Heere, de God van Israël te vermelden, te loven, te prijzen.

Dit is dus blijkbaar de voorname roeping van Asaf, Heman, Ethan en Jeduthun. Het dienstwerk is niet minder dan profetie. In de muzikale uitoefening van hun taak mogen zij dragers zijn van de boodschap van God. Organisten, als we in dat licht onze begeleiding van de zondagse erediensten zien...

Want dit is zeker: muziek zet harten in beweging (vgl. 1 Sam. 16:23, 2 Kon. 3:15). *'Daarom zou de muziek in dienst van de vroomheid moeten staan. (...) Met aangename wijzen druppelen zij (muziekinstrumenten, AvdW) de opwekkingen tot vroomheid in de harten.'* (M. Bucer)

Zo heeft de orgelmuziek een belangrijke functie als toerusting voor en ondersteuning van de Woorddienst.

Zo is deze tekst een spiegel voor ons orgelspel: voor de mannen die de liturgie in de tempel begeleiden, is hun taak niet het tonen van technische vaardigheden en kunnen, maar muzikaal profeteren. Want we kunnen ons nog zo goed voorbereiden, terwijl er geen afstemming is op de boodschap van Godswege, er geen levende omgang is met de Heere. Om te profeteren kun je het niet toe met eigen vaardigheden. Daarvoor is nodig dat de Geest vaardig is. En wat wordt het dan een heerlijke dienst. In Asaf en Heman en Jeduthun is de Geest werkzaam. Hij werkt machtig in hun leven en gordt aan tot deze dienst. Hoe kunnen ze anders dienen? Ja, en wie de psalmen van Asaf en Heman beziet, die weet waar hun kracht gelegen is. Ze hopen op de Heere en leven van de verborgen omgang met Hem. Wat een heerlijke dienst! Worden we jaloers op deze mannen, die de Naam des Heeren verheffen! Dat kan op de kansel, dat kan op de orgelbank, en het kan ook in de kerkbank. Want dat is eigen aan het herscheppende werk van de Heilige Geest. Die geeft heimwee naar de lof op God. Om in Zijn huis Gods Naam te verhogen. Vanwege Hem, Die de lofzang gezongen heeft. Asaf, Heman, Ethan, allen die in de dienst van de Heere dienen mogen, die profeteren met het Woord of met de muziek, ze kunnen het slechts voorzover ze leven op Zijn kosten. En dan gaat het ten diepste om de Heere Jezus, Die Zijn gelovigen vóórzingt en hen doet zingen: dat degenen die de HEERE vrezen nu zeggen dat Zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is (Ps. 118).

Eindelijk zal het eens klinken, overal vandaan, zonder bijbedoeling, volmaakt en zonder dissonanten: Looft de HEERE, want Hij is goed. En ondertussen? Laten we de lofzang gaande houden. Hij is het waard!